

Χρονικό από μια επίσκεψη στην Ιερά Μονή Σταυρονικήτα του Αγίου Όρους

/ [Πεμπτούσία](#)

Έγινε «καλή» συνήθεια πιά και βρέθηκα και φέτος στο Άγιον Όρος, στο Βατοπαίδι, στις 18 Δεκεμβρίου (5 Δεκ π.η.) για να γιορτάσω τον Άγιο μου. Κατά την αγιορειτική παράδοση η εορτή του εκάστοτε Αγίου αρχίζει από την παραμονή με πανηγυρικό εσπερινό και αγρυπνία που ανάλογα με το τυπικό της Μονής αρχίζει κατά τις 18:00 και ολοκληρώνεται με την δοξολογία γύρω στις 02:00 το πρωί. Αυτή η εμπειρία, για εμάς τους λαϊκούς «ζωντανεύει», όταν την παραμονή το απόγευμα βγαίνεις από το κελί σου και ξεκινάς για το Καθολικό προκειμένου να παραστείς στην αγρυπνία και αν στο δρόμο συναντήσεις κάποιον μοναχό που σε γνωρίζει, αμέσως σου εύχεται: «Νικόλα καλό Παράδεισο..., να ζήσεις..., να χαίρεσαι τον Άγιο σου..., ο άγιος Νικόλαος να είναι θερμός προστάτης σου..., να είστε ενωμένοι, αγαπημένοι και χαρούμενοι εν Χριστώ όλη η οικογένεια...»!

Από την μία, συνηθισμένος από την κοσμική κατάσταση, το πρώτο πράγμα που σου έρχεται στο νου, είναι «μα αύριο είναι η γιορτή μου, γιατί μου εύχονται από τώρα». Από την άλλη, όταν αρχίζεις και παίρνεις λίγο μυρωδιά από «τα πνευματικά» και ακούς τέτοιες ευχές από πατέρες οι οποίοι και αυτοί όπως και εσύ έχουν αφήσει το κελί τους για να μπουν στην εκκλησία και να τιμήσουν με την προσευχή τους για 6-7 ώρες, όλοι μαζί, ενωμένοι, τον Άγιο που γιορτάζει, έχεις μια λεπτή αίσθηση χαράς και πια «ζεις» ότι το γεγονός της εορτής αρχίζει από τον εσπερινό την παραμονή και ολοκληρώνεται την ερχόμενη με την Θεία λειτουργία.

Δεν θα σταθώ όμως ούτε στην αγρυπνία που κύλισε τόσο όμορφα μέχρι τις 2 το πρωί, ούτε στο μεγάλο γεγονός της Θείας Λειτουργίας για τον Άγιο την επόμενη το πρωί που ήταν το «πνευματικό πυροτέχνημα» του πανηγυριού.

Είναι παράδοση του Αγίου Όρους, το βράδυ ανήμερα της εορτής, η Μονή η οποία εορτάζει στο όνομα του συγκεκριμένου Αγίου να κάνει ειδική πανηγυρική ακολουθία για τους κτήτορες της. Θα μπορούσαμε να το χαρακτηρίσουμε ως πανηγυρικό μνημόσυνο-τιμή στους κτήτορες της Μονής, τα λεγόμενα «κτητορικά». Φέτος ο γέροντας Εφραίμ της Ι.Μ. Βατοπαιδίου, είχε προσκληθεί από

την Ιερά Μονή Σταυρονικήτα, η οποία εορτάζει του Αγίου Νικολάου, να συπροσευχηθεί στα κτητορικά. «Νίκο, να πάρεις την παρέα σου και να πάμε μαζί αύριο στα κτητορικά στην Μονή Σταυρονικήτα, να είστε έτοιμοι στις 2 παρά τέταρτο το μεσημέρι έξω από την πύλη για να φύγουμε», μου ψιθύριζε ο γέροντας κάποια στιγμή το βράδυ της αγρυπνίας. Δεν θα υπήρχε νομίζω καλύτερο δώρο για την γιορτή μου.

Πραγματικά, ανήμερα το μεσημέρι σταθήκαμε έξω από την πύλη και νάσου 2 μικρούληδες πατέρες οι οποίοι μας είπαν: «περιμένετε εδώ να φέρουμε δυό αυτοκίνητα και θα έρθει ο γέροντας για να φύγουμε». ΩΧ, είπα από μέσα μου, κάτι μου θυμίζει αυτό! Πριν καμιά δεκαριά μήνες, δύο άλλοι «μεγάλοι» όμως πατέρες μου είπαν το ίδιο πράγμα σε αντίστοιχη «βόλτα» που θα πηγαίναμε με τον γέροντα σε ένα κελάκι στις Καρυές για έναν εσπερινό. Μόλις ο γέροντας βγήκε στην πύλη και είδε δύο αυτοκίνητα και τους μεγάλους πατέρες έτοιμους στη θέση του οδηγού για να ξεκινήσουμε γούρλωσαν τα μάτια του: ποιος σας είπε να φέρετε δύο αυτοκίνητα; «ευλόγησον γέροντα μα είμαστε οκτώ άτομα, δεν χωράμε σε ένα τζίπ» λέει ο ένας από τους πατέρες. «Και ποιόν ρώτησες;» του λέει ο γέροντας, «τον λογισμό σου;» Ωχ, λέω από μέσα μου, δεν τα βλέπω καλά τα πράγματα. Για να μην μακρηγορώ, τον έστειλε τρέχοντας πίσω να αφήσει το δεύτερο αυτοκίνητο αφού άκουσε τα απαραίτητα καλογερικά «κεκραγάρια»! Μόλις γύρισε στριμώχτηκε στην κυριολεξία και αυτός με τους άλλους δύο πατέρες στο πίσω μέρος του τζίπ και ξεκινήσαμε. Δεν μπορώ να καταλάβω πως χώρεσαν πίσω αυτοί οι άνθρωποι και με τι πονοκέφαλο έφθασαν από τα ντάπα ντούπα στα κατσάβραχα. Ο γέροντας μόλις ξεκινήσαμε είπε; «π. Π. χωρέσατε πίσω;» «βέβαια γέροντα δόξα τω Θεώ» λέει ο καημένος. Τι να έλεγε; «Ήταν που δεν θα χωρούσατε ... είπε ο γέροντας. Και συνέχισε: Είδατε Νίκο; αυτοί οι νέοι, αυτοί οι σύγχρονοι καλόγεροι δεν θέλουν να στριμωχτούν, θέλουν δεύτερο αυτοκίνητο, για να πάνε άνετα, να μην δυσκολευτούν λίγο, είναι της ανέσεως». Και συνέχισε τα «κεκραγάρια» αλλά με μια αισθητή πατρική αγάπη στο πίσω μέρος του τόνου της φωνής του και μια ακόμη πιο αισθητή «καλή» σιωπή στα χαμηλόφωνα «ευλόγησον» των πατέρων. Αυτό που μου έμεινε από εκείνη την 45λεπτη διαδρομή προς το καρυώτικο κελί ήταν η ταπείνωση με την οποία οι πατέρες άκουγαν τον γέροντα τους να του νουθετεί. Μου έλεγε αργότερα κάποιος πολύ αγαπητός μου πνευματικός άνθρωπος που γνωρίζει καλά τα καλογερικά: «αυτή είναι η συμφωνία που κάνει ο μοναχός με τον γέροντά του!» «Έχει συμφωνήσει να ταπεινώνεται ... για το καλό του ..., γιαυτό και χαίρεται!» Άλλος κόσμος!

Γιατί όμως ανέφερα την μικρή ιστορία; γιατί και αυτή την φορά μόλις βγήκε ο γέροντας στην πύλη και είδε τα δύο αυτοκίνητα άρχισε να βρέχει πάλι «τα γνωστά κεκραγάρια». Την αγάπη αυτού του ανθρώπου την έχουμε ζήσει στο πετσί μας

πάμπολες φορές αλλά... για πότε εξαφανίστηκε το δεύτερο αυτοκίνητο και ξεκινήσαμε όλοι μαζί στο ένα, δεν περιγράφεται. Απλά, αυτή την φορά ήμουν εγώ με ένα από τους φίλους της παρέας στο πίσω κάθισμα και με γυρτό το κεφάλι γιατί δεν χώραγα ούτε στο ύψος αλλά δυστυχώς ούτε και στο πλάτος!!! Το πως κατέβηκα από το τζιπ μόλις φθάσαμε στην μονή η καρδούλα μου το ξέρει!

Η Ι. Μ. Σταυρονικήτα είναι ένα πανέμορφο αγιορειτικό μοναστήρι, 10 φορές πιο μικρό από το Βατοπαίδι. 3000 τετραγωνικά η Σταυρονικήτα, 35.000 τετραγωνικά το Βατοπαίδι. Το πρώτο πράγμα που βλέπει κανείς με το που φθάνει στην Μονή είναι απέναντι ο χειμωνιάτικος Άθως ο οποίος γλιστράει μέχρι την θάλασσα. Καταπληκτική εικόνα.«Ξέρεις εδώ στην Μονή Σταυρονικήτα οι πατέρες δεν έχουν ρεύμα, φως έχουν με τις λάμπες» μου λέει κάποιος από τους πατέρες της συνοδείας μας. Πως να είναι να είσαι το 2015 σε αγιορειτικό κοινοβιακό μοναστήρι με λάμπες σκέφτηκα! Εντωμεταξύ ο πονοκέφαλος από το κούνημα και το στρίμωγμα στο αυτοκίνητο δεν περιγράφεται. Μόλις περάσαμε την πόρτα της Μονής, στα δέκα μέτρα είναι το καθολικό. Αριστερά από την πύλη του Καθολικού δεσπόζει πραγματικός άρχοντας σε τοιχογραφία ο Άγιος Νικόλαος. Έχουμε και τις αδυναμίες μας, τι να κάνουμε! «Νίκο εδώ είναι το σπίτι του Αγίου Νικολάου» μου λέει χαμηλόφωνα ο γέροντας. Το Καθολικό της Ι.Μ. Σταυρονικήτα είναι μικρό σε σχέση με αυτά άλλων μονών του Αγίου Όρους αλλά η ζεστασιά που ένιωθε κάποιος με το που παιρνούσε την πόρτα, σου ενέπνεε ένα μεγαλείο .. μα ένα μεγαλείο. Πάντοτε ένιωθα την αρχοντιά του Αγίου Νικολάου αλλά τώρα την είδα και στο σπίτι του.

Στα κτητορικά προεξήρχε καλεσμένος της Μονής ο Μητροπολίτης Μαρωνείας Παντελεήμων. Τον γέροντα Εφραίμ τον καλωσόρισε ο ηγούμενος της Μονής Σταυρονικήτα γέροντας Τύχωνας. Στον αριστερό σύνθρονο, από την Γερμανία ο Επίσκοπος Παλμύρα Ιωάννης του Πατριαρχείου Αντιοχείας. Δίπλα του ο ηγούμενος της Ιεράς Μονής Ιβήρων, γέροντας Ναθαναήλ και δίπλα του καμιά δεκαριά πατέρες οι οποίοι αποτελούσαν τον αριστερό χορό. Από την άλλη πλευρά δίπλα στον Μητροπολίτη Μαρωνείας πήρε την θέση του ο γέροντας Εφραίμ και ο ηγούμενος της Ιεράς Μονής Παντοκράτορος γέροντας Γαβριήλ. Οι άλλοι δύο της παρέας μας κάθησαν σε στασίδι στην Λιτή. Εγώ ήθελα να βλέπω όλα τα τεκτενόμενα και τρύπωσα σε θέση ακριβώς απέναντι από τον Δεσπότη και τους γεροντάδες! Πέρασε ένα εικοσάλεπτο περίπου και ξαφνικά βλέπω δεξιά μου να μπαίνει με την συνοδεία ενός μοναχού ο γέροντας Βασίλειος ο προηγούμενος της Ι. Μ. Ιβήρων. Πήρε ευχή από τον Δεσπότη και ο Δεσπότης από τον γέροντα Βασίλειο και έκατσε και εκείνος με την σειρά του δίπλα στον γέροντα Εφραίμ. Ασπάστηκε ο ένας τον άλλον, ψιθύρησαν κάτι οι δυο τους, οι πατέρες έφεραν ένα πετραχήλι για τον γέροντα Βασίλειο όπως είχαν φέρει σε όλους τους γεροντάδες.

Όταν μπήκε ο γέροντας Βασίλειος παππούς πιά αλλά αρχοντικός και τον ασπάστηκε και ο γέροντας Τύχωνας, αμέσως μου ήρθε στο μυαλό η σκηνή από το νέο βιβλίο για τον Άγιο Παΐσιο όπου ο γέροντας Παΐσιος μιλάει πριν 40 χρόνια σε δύο πνευματικοπαίδια του και τους ζητά να πάνε στην Ι.Μ. Σταυρονικήτα να αναλάβουν το μοναστήρι.

Ήταν πολύ πέρα για πέρα «αληθινή» η σκηνή όπου οι γεροντάδες έκατσαν γύρω από τον δίσκο με τα κόλλυβα των κτητόρων, με τον Δεσπότη στην μέση και διάβασαν τις ευχές. Είναι τόσο μα τόσο ζωντανή η παράδοση στο Άγιον Όρος. Τρεις ώρες διήρκεσε η ακολουθία. Όμορφη ευκαιρία για προσευχή. Βοηθάει να έρθεις αντιμέτωπος με την Αλήθεια ότι και να σημαίνει αυτό για τον καθένα μας!

Με το πέρας, οι πατέρες μας κάλεσαν στην παραδοσιακή αγιορειτική πανηγυρική τράπεζα όπου είχαν φροντίσει να μας φιλέψουν με εορταστικό φρέσκο τηγανητό μπακαλιάρο, πατάτες τηγανητές, σκορδαλιά απεριγραπτη, κανταΐφι νηστήσιμο και ένα απίθανο ημίγλυκο κόκκινο κρασί, πάντοτε υπό τον ήχο της φωνής του αναγνώστη ο οποίος διαβαζε στιγμές από τον βίο του Αγίου. Όλα αυτά κάτω από το γλυκό φως της λάμπας! Εδώ αρχίσαμε να καταλαβαίνουμε πως είναι να μην έχεις ρεύμα και να φωτίζεις τον χώρο με λάμπα και λάδι. Άλλη αίσθηση. Βέβαια το μοναστήρι είναι μικρό και αντέχει να είναι θελημένα ακόμη με τις λάμπες και τις σόμπες με τα ξύλα. Δόξα τω Θεώ. Που να γίνει τέτοιο πράγμα σε μεγάλο μοναστήρι που έχει πχ 100 πατέρες, 150 εργάτες, 150 επισκέπτες. Δηλαδή μόνο για ύπνο χρησιμοποιούνται 400 δωμάτια. Άλλοι χώροι για διακονήματα, άλλοι για γραφεία, καμιά δεκαριά παρεκκλήσια κλπ. Μία λάμπα να ξεχαστεί ή μια σόμπα να μην προσεχθεί και έγιναν όλα λαμπάδα!

Ο Δεσπότης χτύπησε το καμπανάκι σημαίνοντας την λήξη της τράπεζας. Βγήκε πρώτος και έκατσε δεξιά ευλογώντας έναν από εμάς ξεχωριστά. Οι πατέρες της Μονής, αμέσως μετά, κάλεσαν τους ηγουμένους και τις συνοδείες τους στο συνοδικό για το κέρασμα. Ελληνικός καφές, τσάι του βουνού, μελομακάρονα και νηστήσιμα σοκολατάκια.

Ο Δεσπότης έκατσε στην μέση ανάμεσα στους γεροντάδες. Γύρω γύρω πατέρες από τις συνοδείες των γεροντάδων και οι μεγάλοι πατέρες της Μονής. Στη γωνία ο ηγούμενος της Μονής γέροντας Τύχωνας, ο και φιλοξενών, ο οποίος παρατηρούσε μην ξεφύγει κάποια λεπτομέρεια. Παρακολουθούσα κάθε στιγμή, κάθε κίνηση, κάθε νεύμα. Δεν έχεις πάντοτε τέτοιες ευκαιρίες. Ο Δεσπότης παρακάλεσε τον γέροντα Βασίλειο να πει ένα πνευματικό λόγο προς ωφέλειαν και διδασκαλία όπως χαρακτηριστικά είπε.

Περίμενα να ακούσω πως και πως. Μην χάσω ούτε κόμμα! Τον γέροντα Βασίλειο τον είχα γνωρίσει πριν ενάμιση χρόνο στην γιορτή του γέροντα Αλέξιου του Ξενοφωντινού όπου είχαμε πάει με δύο πατέρες βατοπαιδινούς ως επίσκεψη για την ονομαστική του εορτή. Στο γραφείο του γέροντα Αλέξιου ήταν ο ηγούμενος της Ι.Μ. Ιβήρων γέροντας Ναθαναήλ, ο γέροντας Βασίλειος και καμιά δεκαπενταριά κελιώτες που είχαν έρθει και αυτοί για επίσκεψη. Ο γέροντας Βασίλειος με τον γέροντα Αλέξιο έπιασαν μια κουβέντα για παλιούς αγιορείτες. Μου έκανε τόσο εντύπωση η ποιότητα της κουβέντας και γενικά όλο το κλίμα. Δεν ήθελες να σταματήσουν να εξιστορούν γεγονότα, πολλά από τα οποία είχαν και αυτό το χαρακτηριστικό αγιορειτικό καλογερικό χιούμορ που σε κράταγε κολλημένο στα λόγια τους. Ήταν πολύ όμορφη εμπειρία να δει κάποιος πως σε ένα πνευματικό, μοναστηριακό περιβάλλον γίνεται μια επίσκεψη για την εορτή του

νοικοκύρη.

Εκείνη η βραδιά θα μου μείνει αξέχαστη διότι πήγαμε στην Ξενοφώντος και αμέσως μετά πίσω στο Βατοπαίδι περιμένοντας την υποδοχή του Γέροντος Εφραίμ ο οποίος είχε μόλις αποφυλακιστεί και γύριζε στο μοναστήρι του, στα παιδιά του! Τι ιστορία και αυτή Θεέ μου! Μου έλεγε σε μια από τις επισκέψεις μου στην φυλακή: «Νίκο, εσείς μην στεναχωριέστε, εγώ είμαι στρατιώτης του Θεού και πρέπει να βαστήξω τον Σταυρό μου προς Δόξαν Θεού». Τελοσπάντων, δεν είναι της στιγμής να πιάσουμε το θέμα.

Όταν ήρθε η ώρα να αναχωρήσουμε, χαιρετήσαμε παίρνοντας την ευχή τους τον γέροντα Αλέξιο, και αμέσως μετά τον γέροντα Βασίλειο. Μόλις έφθασαν οι δύο βατοπαιδινοί πατέρες και έβαλαν μετάνοια για να πάρουν την ευχή του γέροντα Βασιλείου, εκείνος τους ευχήθηκε «με το καλό να υποδεχθείτε τον γέροντα σας». Ήταν και αυτή η ευχή μια παρηγοριά για τους πατέρες. Τουλάχιστον έτσι την αισθάνθηκα εγώ.

Πίσω στο σήμερα, στα του συνοδικού στην Ι. Μ. Σταυρονικήτα με τον γέροντα Βασίλειο όπου μόλις τον παρακάλεσε ο Δεσπότης να μιλήσει εκείνος στην αρχή δίστασε αλλά οι άλλοι μικρότεροι ηλικιακά γεροντάδες του είπαν «γέροντα κάνε υπακοή στον Δεσπότη» (ο οποίος παρεπιπτόντως είναι νεώτερος στην ηλικία από όλους τους γεροντάδες της πανηγύρεως).

Ο γέροντας Βασίλειος αφού έμεινε για κάποια δευτερόλεπτα σιωπηλός άρχισε να μας μιλάει για το πώς ζούσαν τόσα χρόνια στο μοναστήρι την Χάρη του Αγίου Νικολάου, αλλά και σκέψεις πάνω στα τελευταία γεγονότα στο Παρίσι και στην κρίση που υπάρχει στον κόσμο, βασισμένος πάντοτε στους λόγους του Αγίου Ισαάκ. Πατέρες σαν τον γέροντα Βασίλειο που έχουν 40-50 χρόνια στο Άγιον Όρος έχουν αναμφίβολα μια ευχέρεια στον πνευματικό λόγο, αλλά αυτό που μου έκανε περισσότερο εντύπωση είναι η σιγουριά και η ησυχία που ένιωθε σε αυτά που έλεγε. Δεν ήταν σαν να ακούς ένα θεωρητικό μάθημα. Σου έδινε την αίσθηση αυτής της λεγόμενης εμπειρικής θεολογίας που είναι πάντα τόσο μα τόσο ενδιαφέρουσα και διδακτική.

Σταματώ εδώ και επισυνάπτω την συγκεκριμένη ομιλία την οποία την ηχογράφησε κάποιος μοναχός και μας έδωσε το απόσπασμα.

Είναι ένα μικρό πνευματικό δώρο της Πεμπτουσίας για τις Άγιες μέρες που έρχονται.

Καλά Χριστούγεννα

Νίκος Γκουράρος

Διευθυντής Πεμπτουσίας

Πρόεδρος Ινστιτούτου Άγιος Μάξιμος ο Γραικός

σημ. Στην συντακτική ομάδα της Πεμπτουσίας, λόγω τους πνεύματος της διαδικτυακής μας έκδοσης, έχουμε συνεχώς εμπειρίες όπως η παραπάνω. Αποφασίσαμε για κάποιες από αυτές που τις θεωρούμε σημαντικές, να τις μοιραζόμαστε με τους αναγνώστες μας με την μορφή ενός χρονικού. Συγχωρέσατε τον υπογράφοντα για την απλότητα της γραφής του. Δεν συνηθίζει να γράφει. Ότι περιγράφεται παραπάνω είναι απλά καρδιακό. Τίποτε περισσότερο..

Ακολουθεί η Ομιλία του γέροντος Βασιλείου Γοντικάκη στο Συνοδικό της Ιεράς Μονής Σταυρονικήτα Αγίου Όρους, (Κτητορικά 06 Δεκ. 2015 π.η.)